

Zdroj: [https://www.novinky.cz/zena/styl/clanek/z-ucitelek-a-servirek-ajtacky-](https://www.novinky.cz/zena/styl/clanek/z-ucitelek-a-servirek-ajtacky-40329377?fbclid=IwAR0PiEbg1xQUVbnd3q5dpaNIIiAgstgedk7hNh07k715xZUJXh-ill8-_dc)

[40329377?fbclid=IwAR0PiEbg1xQUVbnd3q5dpaNIIiAgstgedk7hNh07k715xZUJXh-ill8-_dc](https://www.novinky.cz/zena/styl/clanek/z-ucitelek-a-servirek-ajtacky-40329377?fbclid=IwAR0PiEbg1xQUVbnd3q5dpaNIIiAgstgedk7hNh07k715xZUJXh-ill8-_dc)

Z učitelek a servírek ajťáčky

6. 7. 2020, 13:12

Veronika Rodriguez, [Právo](#)

Využily všech volných chviliek na mateřské dovolené, aby se naučily programovat. Pomohla jim v tom unikátní skupina nadšených ajťáček z Brna, které už vyškolily tisíce žen. Námaha se jejím studentkám vyplácí: dnes vedou vlastní e-shopy, vyvíjejí nejrůznější aplikace nebo zastávají prestižní pozice v nadnárodních IT firmách.

„Už mě to fakt nebaví. Potřebuju změnu,“ rozhodla se ze dne na den sedmadvacetiletá Tereza Čechová.

Deset let si uvazovala zástěru a roznášela pivo po lokále. „Mívala jsem dlouhé směny bez pauzy na oběd, celé dny jsem trávila na nohou. Byla jsem hrozně unavená,“ vzpomíná někdejší servírka na období „před Czechitas“. Tedy před tím, než se přihlásila do prvního kurzu této neziskovky pro začínající „ajťáčky“. V první chvíli se zapsala jen tak na zkoušku. Ze zvědavosti.

Jenomže pak se ukázalo, že to byla dobrá volba. Její život nabral úplně jiný směr. Terezu, která původně ani nedokončila střední školu, počítače nesmírně chytly. Úvodní kurz do programování ji bavil natolik, že zkusila další. Přihlásila se i na tříměsíční digitální akademii, která funguje rovněž pod hlavičkou Czechitas.

„Výuka byla dvakrát týdně po práci a k tomu ještě celou sobotu. Do toho jsme absolvovaly pár exkurzí a dělaly domácí úlohy. Bylo to sice náročné, ale šlo mi to. Byla jsem navíc odhodlaná!“ vypráví Tereza.

Dnes pracuje jako frontend developerka – to znamená, že se stará různým firmám o webové aplikace. Snaží se je vylepšit tak, aby byly co nejužitečnější pro běžného návštěvníka. A je v tom velmi úspěšná.

Ve škole mě počítače nebraly

Šestadvacetiletá Karolína Eliášová zase ráda nazouvala tretry. Když chodila na gymnázium, bavil ji hlavně tělocvik. Další předměty jí nikterak neučarovaly. Ani informatika. „Na základní škole i na gymplu jsme sice měli předmět s výstižným názvem ‚počítače‘, ale nikdy mě to nebralo,“ přiznává Karolína.

Po maturitě prý vůbec nevěděla, co se sebou. Z venkova se proto odstěhovala do Prahy a začala pracovat jako recepční ve fitku. Práce ji ale neuspokojovala. „Když v tom přišla kamarádka a řekla větu, na kterou nikdy nezapomenu: Káji, co třeba dělat v IT? Jedna organizace tady dělá kurzy, to by ti mohlo pomoci“, vybavuje si.

Ženy jsou v IT výjimkou. Drtivá většina společností zaměstnává muže Internet a PC

I u Karolíny školení znamenalo životní zvrat: stačilo pár měsíců a je z ní ceněná QA testerka. To znamená, že pomáhá firmám najít chyby v jejich informačních systémech.

„Pokud bych měla přiblížit, co zhruba ve své pracovní době dělám, vysvětlila bych to asi takto: Představte si, že objednáváte nákup v e-shopu a do košíku vkládáte deset položek za tisíc korun,“ popisuje Karolína a pokračuje: „Pak ale zjistíte, že je v košíku místo deseti položek jenom pět. To znamená, že je někde v aplikaci chyba a musí se opravit. Takové chyby já hledám a upozorňuju na ně.“

Byla jsem přesvědčená, že každý správný ajťák žije integrály a derivuje i ve spánku. Přitom já jsem celý gympl válčila s matematikou.

Pracovala i pro tak prestižního zaměstnavatele, jako je Škoda Auto „To byla opravdu škola,“ pochvaluje si nové zkušenosti. Dnes se v pohodě užívá na volné noze.

A třetí příběh: Barbora Růžičková byla původně překladatelka textů z angličtiny. Po informatice už sice pokukovala na střední škole, nikdy si na ni ale netroufla. „Říkala jsem si, že na to nemám. Byla jsem totiž přesvědčená, že každý správný ajťák žije integrály a derivuje i ve spánku. Přitom já jsem celý gympl obrovsky válčila s matematikou,“ vysvětluje, proč si nevěřila.

V Praze vzniká IT gymnázium. Ajťákům chybí všeobecné vzdělání, říká ředitelka
Věda a školy

Vsadila proto na jistotu: přihlášku si podala na filozofickou fakultu a vystudovala angličtinu a dějiny umění. Na informatiku zapoměla. Jenomže i ona po čase narazila na Czechitas. Respektive na video, kde o svých nových kariérách v IT hovořily absolventky jejích kurzů. To ji zaujalo.

„Rozhodla jsem se, že do toho taky půjdu,“ vzpomíná. Naučila se programovat a vyzkoušela několik IT profesí. V posledních dvou letech zakotvila na pozici frontend developerky – hlídá, aby byly bez chyb třeba grafy v mobilních telefonech. „Konečně mám svou práci snů,“ uzavírá pyšně.

Pohoda v Iránu

Žen, jako jsou Karolína, Barbora a Tereza, přibývá. Mýtus, že „blondýna nikdy nic nespočítá“, se totiž postupně daří bořit. „I když jen velmi pomalu,“ podotýká Barbora Bühnová – prorektorka Fakulty informatiky brněnské Masarykovy univerzity a současně jedna ze zakladatelek Czechitas. Název spolku je anglickou slovní hříčkou s významem „Češky v IT“. Má sídlo v Brně a Praze, kromě toho šest dalších poboček po celé republice.

Absolventky kurzů si dokážou po pár týdnech postavit vlastní e-shop s oblečením nebo vyvinout hru. „Splní si zkrátka svůj sen,“ říká jedna ze spoluzakladatelek Czechitas Barbora Bühnová.
Foto: Petr Hloušek, Právo

Poměr mezi muži a ženami v informatice je podle Barbory stále nevyrovnaný. Alespoň v Česku. „Světové statistiky ukazují, že zatímco v Íránu je ajťáček víc než ajťáků, a v Bulharsku je jich dokonce více než třetina, u nás ženy tvoří stále jen asi desetinu všech odborníků v IT,“ popisuje.

Proč? „To by mě samotnou zajímalo,“ zamýšlí se Barbora. „Možná to bude souviset s prestiží tohoto povolání. Je totiž sociologicky prokázáno, že ženy se do profesí, které se ve společnosti považují za prestižní, příliš nehrnou. Mají obavy, že když je to tak vážené povolání, musí být logicky i náročné. A že ho tedy nezvládnou,“ dodává.

Proto je podle ní v Íránu či Saudské Arábii, kde je informatika jen řadovou profesí bez většího společenského uznání, ajťáček jako řepky v Česku. Naopak u nás, kde jsou informatici přepláceným nedostatkovým zbožím, se ženy prakticky nevyskytují.

Nevidomý ajťák vystudoval na červený diplom Věda a školy

Táta přes počítač řídil i záhony

Podle další absolventky informatiky Lenky Staňkové jsou ale na vině i učitelé na českých školách. „Stále jsou bohužel takoví, kteří holkám nedají šanci. Třeba já jsem na střední škole zažila jednoho profesora, který nás už první den posadil v učebně do poslední řady s tím, že pokud ho nebudeme obtěžovat, máme za jedna i bez jakéhokoliv snažení. Že ví, že informatika pro holky není,“ vzpomíná. A děvčata ho poslechla.

„Vzepřela jsem se jen já. Můj táta byl totiž ajťák a odmala mě k počítačům vedl. Věčně jsme doma měli nějaké vychytávky a novinky. Dokonce i zavlažování záhonů na zahradě řídil z obýváku přes počítač,“ směje se třicetiletá Lenka, dnes úspěšná IT analytička.

Její spolužačky si podaly přihlášky na humanitní obory, jen výjimečně na farmacii a medicínu. „Nikdo neřešil, že informatiku budou stejně jednoho dne všechny potřebovat, protože prorůstá naprosto vším. Od biologie přes

kosmetiku, jazykové slovníky až po automobilový průmysl,“ krčí rameny Lenka.

Ajtáci: počítačovní šamani, pro mnohé firmy naprosto nepostradatelní

„Mě zase odradila lhostejnost učitelů,“ přidává svou zkušenost ze střední školy třiatřicetiletá Veronika Radová. Matematika a počítače ji prý naposledy bavily na základní škole. Pak ale přešla na gymnázium a bylo utrum.

„Dodnes mám před očima, jak naše profesorka matematiky jednou rukou píše vzorečky na tabuli a druhou je rovnou maže. Žádný prostor pro otázky, žádný čas na podrobnější vysvětlování. Pokud člověk neměl doma rodiče znalé matematiky, neprošel jinak než se čtyřkou,“ říká. S tímto stupněm hodnocení podle ní absolvovalo střední školou zhruba sedmdesát procent její třídy.

„S takovým výsledkem vás ale ani nenapadne, že byste mohli uspět v některém z technických oborů,“ dodává Veronika, která se proto vydala ke studiu české filologie.

Na nový začátek není nikdy pozdě

Právě proto vznikla před šesti lety nezisková organizace Czechitas. Snaží se tyto předsudky smazat a ženám dodat odvalu. Chce jim také ukázat, že svět jedniček a nul mohou ovládnout stejně dobře jako jejich méně něžné polovičky. Nebo možná i lépe.

„Není totiž pravda, že byste k programování potřebovala nějakou extra znalost matematiky. Stačí jenom základ,“ říká mi jedna ze spoluzakladatelek Barbora Bührenová. Začít lze navíc naprosto kdykoliv. Tedy v každém věku.

Funguje to. Zatímco ještě před šesti lety byly Czechitas jen malou skupinkou studentek informatiky, dnes je to velká organizace. Pracuje v ní skoro padesát stálých zaměstnanců a více než pětistovka dobrovolníků.

Když Czechitas začínaly, krčilo se v přednáškových sálech pro dvě stovky studentů a studentek sotva deset žen. Dnes jsou kurzy ženami narvané k prasknutí. Zájem je tak velký, že si musejí Czechitas mezi uchazečkami vybírat.

Boříme v ženách zažití stereotypy, říká Dita Přikrylová, datová analytička a ředitelka organizace.
Foto: Jan Handrejch, Právo

„V posledních letech se nám skutečně hlásí tisíce zájemkyň. Loni jich bylo okolo deseti tisíc,“ přibližuje Barbora. Několik tisíc z nich pokračuje i v navazujícím tříměsíčním kurzu. Do digitální akademie, což je jakási obdoba tříměsíčního intenzivního rekvalifikačního kurzu, nakonec zamíří několik stovek žen. Často jsou to maminky na mateřské dovolené, které po narození miminka přemýšlejí, jestli se vůbec ještě chtějí vrátit ke své původní práci a do původního prostředí.

Účastníky často jako první naučíme přepínat mezi českou a anglickou klávesnicí. I to je pro většinu neznámé.

Hlásí se ale i jiné ženy. Třeba takové, které se ve svých oborech zklamaly nebo které už dosavadní profese nudí a chtějí zkusit něco nového. Jde o zástupkyně naprosto všech věkových kategorií a stupňů vzdělání. Od kuchařek přes tramvajačky až po právničky a učitelky. Školením občas projdou i muži – v poslední době to bylo třeba několik horníků a námořníků, kteří hledali nové uplatnění.

„Kurz je zkrátka pro každého. Často proto začínáme tak, že účastníky jako první věc naučíme přepínat mezi českou a anglickou klávesnicí,“ směje se spoluzakladatelka Czechitas Barbora. I to je prý pro většinu z nich v úvodu kurzu neznámé.

Pomyslným lakmusovým papírkem, který ukáže, jestli se ženy v IT skutečně uchytí, je pak podle ní závěrečný projekt. Ten musí každá z žen vypracovat. Zjistí se při něm, jestli do sebe všechny nabrané znalosti správně „zapadly“. Většina žen to nakonec podle ní zvládne. „Pomůže jim tým lektorů a mentorů,“ říká.

Po pár týdnech si proto ženy dokážou naprogramovat třeba vlastní mobilní aplikaci pro svůj kosmetický salon nebo „postavit“ internetový obchod s oblečením a doplňky. Další zvládnou vyvinout jednoduchou hru. „Splní si zkrátka svůj sen,“ dodává Barbora.

Často se bojí i zeptat

Jsou ale i takové ženy, které po akademii usednou do prestižních pozic v nadnárodních IT firmách. „Tím, že za sebou mají zkušenosti z jiných oborů, které mohou v nové profesi využít, jsou totiž nakonec mnohem kreativnější a cennější,“ vysvětluje Barbora.

Nebrzdí je totiž žádná zjetá a naučená řešení. Místo nich jsou schopny vymyslet něco úplně jiného, co se používalo v jejich původní práci a co by jejich zkušenější kolegy s diplomem z informatiky nenapadlo.

Takové ženy podle ní často čeká raketově rychlý vzestup. „Své kolegy mohou snadno předběhnout,“ upozorňuje Barbora, zatímco nás provází útroby zbrusu nového brněnského centra Czechitas – toho času kvůli koronavirovým omezením prázdného.

Všechno tu voní novotou, na stěnách některých místností visí loga spřátelených firem. Tedy těch, které organizaci dodávají lektory a mentory. „Často jde o lidi, kteří původně sami absolvovali naše kurzy a díky nim se dostali tam, kde jsou,“ podotýká Barbora. Od studentů je odlišují modrá trička.

Na deskách stolů svítí pestrobarevné papírky. „Ty jsou tu schválně,“ reaguje na naše zvědavé pohledy Barbora.

Některé studentky si totiž prý nevěří natolik, že se bojí i zeptat. Je jim to hloupé před ostatními. „Proto jsme vymysleli tento systém barevných papírků: když má někdo nějaký problém, tak dá lektorovi jednoduše vědět tím, že vyvěsí na hranu notebooku tento papírek,“ popisuje Barbora.

Lektor okamžitě ví, že se má u stolu studentky zastavit a s problémem jí pomoci individuálně. Všechno je tu zkrátka vymyšleno tak, aby se ženy cítily dobře a nenuceně. A aby nabraly ztracené sebevědomí.

Dámy jsou rychlejší

„Máme samozřejmě i kurzy, které se konají online. Ty nám paradoxně pomohla rozvinout až koronavirová krize, do té doby jsme je moc nepořádali,“ pokračuje Barbora Bühnová.

Až 80 procent všech uživatelů, kteří používají nějaké mobilní nebo webové aplikace, tvoří ženy.
Foto: Profimedia.cz

Tyto kurzy se ale nakonec ukázaly tak úspěšné, že je budou Czechitas pořádat dál. „Vyhovují totiž spoustě účastnic. Hlavně právě maminkám na mateřské, pro které je těžké zorganizovat si hlídání a čas,“ vysvětluje Barbora. Takové ženy jsou podle ní z online kurzů nadšené. „Pochvalují si, že se dají kombinovat i s kojením,“ směje se Barbora.

A jak se na novou dívčí konkurenci dívají dosavadní vládcové IT, tedy muži? „Zpětná vazba, kterou dostáváme, je velmi kladná. Samotné firmy přiznávají, že jim ženy v týmech skutečně chybí a že by o ně zájem měly,“ tvrdí Barbora Bühnová.

Týmy namíchané z obou pohlaví jsou totiž podle ní daleko kreativnější a úspěšnější. Ženy a muži se totiž dokážou na problém podívat odlišnými úhly pohledů a najít tak daleko víc řešení.

Cenné ženské oko

Až 80 procent všech uživatelů, kteří používají nějaké mobilní nebo webové aplikace, tvoří ženy. Například 55 procent žen každý měsíc nakoupí přes e-shop. Firmy proto chtějí, aby se dámy staly součástí týmů, které tyto aplikace vyvíjejí. Vzhledem k jejich zálibě nakupovat a také jiné životní zkušenosti totiž mohou nově vznikající aplikace vylepšit.

„Například pro většinu mužů je přirozenější rozdělit si nějaký problém na části a řešit každou z nich zvlášť,“ říká prorektorka informatiky. Pokud bychom to měli k něčemu přirovnat, tak: když muž vaří knedlíky se zelím, nejprve uhněte těsto a nahází knedlíky do vroucí vody. Teprve pak se začne zajímat o to, jak vůbec naloží se zelnou hlávkou.

„Naopak ženy vidí od začátku celý problém ve své celistvosti,“ říká Barbora. Těsto na knedlíky tak snadno připraví, zatímco už jim v hrnci bublá zelenina. K cíli proto často dospějí rychleji.

Češky brzdí strach

Podle čísel Eurostatu pracuje u nás v IT oboru necelých 10 procent žen. To je nejméně z celé Evropské unie.

Ženy přitom budou informatiku potřebovat. Agentura ManpowerGroup, která pomáhá firmám najít talenty, předpovídá: do deseti let bude muset čtvrtina lidí změnit svou profesi, protože ta jejich už nebude potřeba. Zanikne kvůli automatizaci výroby. Půjde hlavně o administrativu a kancelářské práce. Naopak hlad po lidech, kteří se orientují v informatice, poroste. Už nyní chybí na celosvětovém trhu až pět milionů IT odborníků.